

vlakovega odhoda. Na dano znamenje zasedli smo vozove, in o iskrenem zaklicu: „Z Bogom! Dunaj!“ odpeljal nas je vlak v tamno jesensko noč.

Vsled naslova mojega pričujočega spisa bi bil dospel tedaj zdaj k sklepu. Ker pa me je že marsikdo zagotavljal, da je željno in z zadovoljnostjo prebiral moje potopisne spomine, povabim zveste svoje brate, naj me pospremiijo blagovoljno tudi še en čas na mojem popotvanji proti dragemu domu. —

Ker smo se bili združili odpotujoči učiteljski tovariši menda vsi v enem vagonu, in ker smo veselo zavest domohoda tudi še nekoliko zalijali z dobro kapljico slovečega vinskega pridelka iz Dunajske okolice, s čimur so si bili tovariši popotne čutarice napolnili, je bila tudi vólja čezdalje bolj židana, in petja, veselega šundra, šal in enacih razvedril je bilo toliko, da na spanje pač ni nihče mislil. Mimo mest, trgov in vasi derdrali smo v silni naglici, in prej kot smo pričakovali, bili smo pod Semernikom. Med tem prisijal je bil tudi mesec v svojem magičnobledem blišču, ter razsvitljeval nam na daljnem potu čez visoki avstrijsko-štajerski mejnik čudovite in ogromne železnične stavbe, katere so bile v noči še bolj velikanske videti. Vsaki zmed nas si je hotel ogledovati to resnično pravo stavbino čudo našega stoletja, kar se železnica čez Semernik z vso pravico sme imenovati. Okol 3. ure čez polnoč 25. septembra pripeljamo se v Müzzuschlag, kjer je meni in pobratimu J. S. bila ura ločitve. Že pred odhodom od doma, sklenil sem bil, iz Dunaja nazaj gredé romati v slavno-znano Marijno Celje, in zdaj bil sem na tem, spolniti storjeno obljubo. Ker se je pridružil mojemu namenu tudi S., sva se toraj tu ločiti morala od vesele družbe. Zastonj bi se trudil, popisati občutke, ki so me sprehajali v trenutku, ko smo si zopet tu segali zvesti prijatli v roke, poslovivši se z nekaterim gotovo tu na zemlji za vselej. Ko pa je vlak odpeljal drage tovariše naprej, in sva ostala s S. v mračni noči na kolodvoru sama, dalječ od ljubega domovja in čisto med ptujimi ljudmi, mi je bilo še dokaj bolj tesno pri sercu. Moj namen je bil, da bi bila čakala s potnim tovarišem v kolodvorski gostilni svita juterne zore, kar so od nočnega čuvanja in ure vožnje utrujeni udje tudi na moč zahtevali; al stalo nama je naprej peš premeriti danes daljavo okol 12 ur, toraj je S. djal: kaj hočeva pohajkovati; odriniva koj naprej! In zgodilo se je tudi tako. (Dalje prih.)

Iz šole za šolo.

Odlomki iz kazavnega poduka.

I. Miza.

Kje je miza? Kje vtegne biti v izbi? Na sredi, pri peči, pri steni i. t. d. Kje so še mize? V kuhinji, na vertu, i. t. d. Ka-

košno podobo more imeti miza? Stirioglato, okroglo, i. dr. Verste: 1. Po snovi: lesene, kamnitne i. dr. 2. Po namenu: da se na njih piše, bere, je, pije i. dr. Stališče: Miza se prenese iz kota v kot, iz kuhinje v vežo i. dr. — Glavni deli mize: noge, ploča, miznica. Število nog: štiri, tri . . . . Barve so: ali bele, ali rudece ali drugačne. Kdo nareja mize? Mizar (lesene), kamnosek (kamnitne).

Raba. 1. Čemu so nam mize? . . . . . 2. Kaj se na mizo postavlja? . . . . . 3. Kaj se spravlja v miznico? . . . . . Sprememba: Miza se pobarva, olika ali pa tudi pomaže i. dr. Kaj se ne sme goditi na nji? Na mizi se ne sme sedeti, po nji se ne sme pisati i. dr.

II. Obleka.

Versta. Obleka je: otroška, možka, ženska, delavniška, praznična i. t. d. Čemu nam je obleka? . . . . . Od kod dobivamo snov za svojo obleko? 1. Iz rastlinstva: lan, konoplje, bombaž i. dr. 2. Iz živalstva: volno, usnje, svilo . . . . 3. Iz rudništva: železo, baker, srebro i. dr. Kakšno obleko nosimo po zimi, kakošno poletu? Kdo nareja obleko? Krojač, moškra i. dr. Kteri ljudje imajo posebno stanovsko obleko? Vojaki, duhovni i. dr. Kteri ljudje morajo odložiti nekaj obleke? Delavci po nekaterih rudnikih . . . Zakaj? V katerih krajih so ljudje le na pol oblečeni? V vročih krajih (divjaki) . . . . Kje se obleka spravlja, 1. doma, 2. na potu? Kam jo devlje popotnik, vojak, rokodelčič? Kaj si moremo od človeka po njegovi obleki misliti? Ali je bogat ali reven, imeniten ali nizek, pa tudi, da je gizdav ali ponižen, reden in čeden, ali pa zanikaren in brezskerbni, da je meščan ali kmet i. t. d.

Pravila. Priprosta in stanu primerna obleka je človeku naj lepša; skerbimo, da bomo snažno in čedno oblečeni. Spravljati moramo obleko na svojem mestu. Ne zavajajmo drugim lepe obleke, ponošeno podarujmo revežu!

a. Klobuk.

S čim pokrivalo glavo? Klobuk je pokrivalo glavi, ravno tako tudi kapa, slamnik. — Verste klobukov. — 1. Po snovi: klobuki so iz klobučevine, svile, sukna. 2. Za spol, stan, starost: možki in ženski klobuki, gosposki in kmečki klobuki, otroški in deški i. dr. 3. Po podobi (unanji obliki): visoki, nizki, široki in na verhu spičasti klobuki i. dr. 4. Po deželah: švicarski, tirolski klobuk i. t. d. 5. Po tipu: mehki, terdi, gladki i. dr. Deli klobuka: Pokrov, štula, kraji i. dr. Barve so: bele, črne, sive, zelene i. t. d. Namen. Varovati glavo vročine, mraza, dežja, udarca, mahleja. Kinč glavi. — Izdelovavec.

Klobučar. Kaj se more s klobukom storiti? Klobuk se more: pokriti, odkriti, obesiti, zmočiti, posušiti i. t. d. Pravilo. Snažno imeti klobuk, ga kertačiti, ne metati ga na tla, ne povaljati i. dr. Kedar pozdravljamo, se odkrivamo. G.

Dopisi in novice.

— *Odgovor na prijateljski dopis.* (Dalje cf. l. 9.) Da risanje v ljudski šoli ne more prodrati, kakor je želeti, temu je zelo krivo, da nismo učitelji strokovnjaki. Imamo sicer instrukcije, razne pripomočke in samoučila, a stvar vendar le noče naprej in ne bode šla, dokler učitelji ne bodo imeli mnogoletnihkušenj. Ako je slavni vladi kaj na tem, da bi se risanje v ljudski šoli bolje, hitreje in vspešnejše gojilo, naj bi se v izobraževalnih tečajih med letom in o počitnicah jemal na ta nauk poseben ozir in naj bi se kazalo, kakó se ima ta nauk združevati z družimi predmeti, recimo: s pisanjem, računstvom in spisjem, da bi se metoda določila, po kateri se razun učnega smotra doseže tudi praktičen vspeh i. t. d. Poleg raznih navodov v risanju bodemo imeli vedno tudi različne vspehe, ki bodo tirjatvam zadostovali, ali pa ne. Toliko moremo iz sedanjihkušenj reči, da bi navod za risanje ali slike, katere bi »Tovariš« prinašal, naj manj vgašale šolskim potrebam, in če bi jih tudi naj spretnejši strokovnjak avstrijski priobčeval. Še Tretavov »Mali risar« ne najde usmiljenja in je sedaj za nič, ker je »Tovariš« nekaj malega o njem spregovoril in le ponavljal, kar je ministerstvo reklo in o njem sodilo. Ne upamo si toraj na dan — verhu tega pa nam manjka materielne podpore, — da bi slike v prilogah na svitlo dajali, ki le nekaterim dopadajo a sploh pa dopustljive niso. Tudi nečemo in po svoji vesti ne smemo nikogar zapeljavati k prestopku postavnih določb, kakor so dane od uč. ministerstva dne 25. marca 1873. št. 1418, — dne 17. junija 1873. št. 10523, — dne 8. decembra 1874. št. 17112, — dne 12. januarja 1875 — in dne 13. aprila 1875.

Z nami vred toraj sprevidite, dragi prijatelj, da Vaše želje, in naj bi bila še tako opravičena — ne moremo spolniti. — »Vertec« lahko take slike prinaša, ker je list mladini namenjen, ki doma pri starših ni pod cenzuro vladnih organov, ki se doma izobražuje lahko poleg uč. sredstev, postavno dopustljivih ali nedopustljivih. »Vertečeve« podobe naj rabi učitelj modro ter poleg njih učencem le razklada razne kote, ki so v mišne podobe kombinirane. Tacih podob pa si slehern učitelj sam lahko napravi, kolikor jih po svoji misli le potrebuje. Vzame naj si od skriljaste tablice, kakoršne imajo otroci v šoli, leseni okvir. Na robu okvira naj si okolj in okolj nabije majhnih žebličkev, vse enako (en centimeter) vsaksebi. Od žeblička do žeblička naj terdno napne belo nit; tako si napravi lepo kvadratično mrežico. To mrežico, ki je ista, kakor je na stigmografičnih zvezkih, sedaj povsod navadnih, naj položi na kakoršno koli sliko ter naj gleda, da kolikor le mogoče več nitnih križcev zadene na obris (konturo) podobščine. Od križca do križca naj si potem, ko si je tudi na papir mrežico načertal s čveterorobnikom (kvadratelnem), ravne poteze misli, prezirajoč vse okrožene čerte in malenkostne podrobnosti. To kar v mislih načerta, naj potem faktično izpelje. Na ta način se lahko vsak učitelj dobro izobraži v risanju, ki ga v kazalnem nauku neprenehoma vpotrebuje.

Reduciranje doveršenih podob na geometrične obrazce je po našem namerodajnem mnenju prvi in glavni faktor izobraževanja. Po tej metodi se še-le